

Charles Aznavour

Az elmúlt évben ünnepelhettük Charles Aznavour 80. születésnapját. Ő a hatvanas-hetvenes évek nagy francia szonon nemzedékének talán utolsó képviselője - élő legenda. Örmény származású és ezt mindenkor büszkén vallotta.

Családjának története a 20. század elején visszatükrözi az örmények hányatott, sokszor tragikus sorsát. Az Aznavourian család Oroszországban élt, Charles nagyapja a cár tifliszi nyaralójának főszakácsa volt. Édesanyja Törökországban született, módos, kereskedő családban, az események azonban véget vetettek békés, polgári életüknek - egész családja az 1915-ös örmény genocídium áldozata lett. A szomorú tömeggyilkosságra 60 évvel később Aznavour megható dala emlékeztet: 'Ils sont tombés' - Elestek ők...

A szülők Konstantinápolyban házasodtak össze, a kiújuló örmény-üldözések elől azonban menekülniük kellett. Párizsban, a Quartier Latin-ben telepedtek le, vendéglőt nyitottak, mely igen népszerű volt az oroszországi menekültek körében, és itt kiélhették művészi hajlamaikat is (Charles édesapjának gyönyörű bariton hangja volt). Nagyvonalúan hiteleztek a vendégeknek, és ez csődbe juttatta a vendéglőt.

A két gyermek, Aida és Charles kezdettől fogva művészi pályára készült. Charles mintaképe a kor nagy színész-énekes egyénisége, - Maurice Chevalier volt.

Pályája kezdetén Edith Piaf, a szonon koronázatlan királynője támogatta - ennek gyönyörű emléke a 'Plus bleu' című 1993-as virtuális duett. 1957-ben a párizsi Olympia színpadán 'Sur ma vie' (Életemről) című dalával indult igazi karrierje. 650 saját dal, 70 filmszerep, 100 millió eladott lemez - ezek a számok önmagukban is sokat mondanak a művész sikeres pályájáról. Dalai szövegének túlnyomó részét saját maga írja, a hatvanas évek közepétől pedig nagyszerű segítőtársra talál Georges Garvarentz - örmény származású zeneszerző - személyében.

Ellátogat Szovjet-Örményországba is, ahol nagy szeretettel fogadják, és ahol még találkozhat a nagymamával. A 'La mamma' című dal állít ennek emléket. 'Les enfants' - a gyermekek. Aznavour háromszor nősült, 5 gyermeke született. Harmadik házassága igazi boldog családi életet biztosított számára.

A nyolcvanas évek végén figyelme az anyaföld felé fordult. Az örmény-azeri viszály és az 1988-as örményországi földrengés áldozatai segítségre szorulnak. Aznavour alapítványt hoz létre, mely jelentős támogatást jelent a károsultak számára. Az UNESCO kinevezi örményországi 'nagykövetének'. 'Pour toi Arménie' (Érted, Örményország), ez a dal - melyet 78 francia énekes kórusa ad elő - felkelti a reményt, bátorítja a sok megpróbáltatáson átesett fiatal Örmény Köztársaságot. És az örmények hálásak, Aznavour látogatásai ünnepnek számítanak. Gümri városában szobrot állítanak a művésznek...

Aznavour ma sem pihen. Nincs olyan hét, hogy fel ne tűnne valamelyik francia TV-csatornán. Még 2004-ben is filmszerepet vállal (Goriot apó). 80. születésnapja előtt viaszfigurája bekerül a Grévin múzeumba - Franciaország nagyjai közé. Chirac elnök a Becsületrend tagjává avatja, Kocsarjan elnök pedig a legnagyobb örmény állami kitüntetést nyújtja át a művésznek.

Egy izgága riporter megkérdezte: „Monsieur Aznavour, Ön franciának, vagy örménynek érzi magát?” A válasz: „**En 100%-ban franciának, 100%-ban örménynek és 100%-ban művésznek érzem magam**”.

* * *

Boloz Antoniewicz János

Az örmények - Galícia

2. rész

Már Jagiello Ulászló alatt saját városrészt kaptak az örmények Lembergben közel a belvároshoz. Innen indultak ki jól szervezett és erősen fölfegyverkezett karavánjaik a Keletre a vitéz és okos karaván-basa vezetése alatt, a kinek sok e veszélylyel járó föladat rendes foglalkozása volt. Ide tértek vissza azokkal a csillogó-villogó, tarkabarka drágaságokkal dúsan megrakodva, a melyeket Keleten összevásároltak, itt terítették ki árus boltjaikban az azúr-kék bársonyt, a zöld damasztot, a karmazsin-piros aranyrojtú „tabin”-t, a szép mintázatú selyem mukadim-öveket, török sálokat és csamleteket, szattján-bőröket és mohairszöveteket, - mindezt azon üdén és a keleti festő- és szagosítószerek édes illatától elárasztva. Nem csoda, ha egy-egy ily örmény karaván haza érkezése a lembergi előkelő hölgyvilágra nézve nevezetes esemény volt, a takarékos polgárságot ellenben tönkretétellel fenyegette. Egyebek közt ez is lehetett egyik oka annak az ellenséges indulatnak, melylyel a lengyel polgárság már régóta viseltetett irántuk. Mert az örmé-